

Q. D. B. V.

CONTRADICTIONIS LABEM,

SEXTÆ ATQUE OCTAVÆ
DE CARNIS RESURRECTIONE
DISPUTATIONIBUS

ADSPERSAM,

quanta fieri potuit modestia,

eluit

PRÆSES

GERHARDUS MEJER,

Lic. & Prof. Publ.

RESPONDENTE

ERNESTO CONRADI, Hamburg.

ANNO MDCXCVII. d. XXII. Septemb.

HAMBURGI, Typis CONRADI NEUMANNI, Senatus,
Gymnasij atque Scholæ Typogr.



a. LXXV. 66.

Coll. diss. A
75, 66

Thesis. I.



Ub sexti atque nonagesimi anni auspiciu *Dn. Nicolao Lütkeno*, nostri Gymnasii præstantissimo civi, nunc aliam Rostochiensem ingresso, illud dederam negotii, ut circa imminens Paschatos festum prolixiorem elaboraret de Carnis Resurrectione Disputationem, ea pertractandam methodo, ut I. Possibilitatem lumini naturali non ignotam tueretur. II. Idem numero corpus actu iri resuscitatum, solam rationem consulentibus neutiquam esse satis explore cognitum asseveraret. III. Rationes utrique asserto refragantium sub examen adeo moderatum vocaret, ut juvenilis ardoris se declararet victorem, nec debitæ majoribus reverentiæ memoriæ abjecisse videretur. Nihil fingo causæ, verum singula tum *literis Viri* cujusdam eruditione pariter ac munerum dignitate *Illustris*, cui hoc institutum aperueram, tum Nobil. DN. L. PLACCII, mei ex meritissimo Præceptore plurimum venerandi Collegæ, testimonio dare possum comprobata. Illi adeo non displicuit argumentum, ut calculum adjiceret: Hic vero in eandem se dudum ivisse sententiam commonstrabat, neque rogatus diffitebitur, quod paria mecum statuât; quamvis quædam Viri assertiones a Dn. Censore meo minus intellectæ obtorto ceperint collo in contrariam partem detorqueri. *Vind. Argum. p. 34.*

II. Nisi, quem modo memorabam, *Lütkenius* præter expectationem omnem animi mutasset propositum, atque studiis Gymnasticis, consilio nunquam poenitendo, integrum etiamnum destinasset annum, minus laborarem, neque durum me cogeret necessitatis telum, adversus ullum vires experiri qualescunque. Eadem enim argumenta, quorum occasione nunc labes contradictionis
mibi

SEXTÆ ATQUE OCTAVÆ DISPP. ADSPERSA.

mihî aspergitur, nunc curiosa prophetandi libertas exprobratur, *Rep. Arg. p. 7. lin. 24.* nunc alæ, quæ clanculum pungant, inuruntur notæ, integris sex mensibus ante fuissent censuræ subjecta, quam in Germanicum transfunderentur idioma, id quod mense demum Septembri evenit. Nova enim non sunt, nec unius auctoris, *conf. Quæst. Prelim. p. 8. & Animadv. p. 4.* sed mediocriter inquirenti obvia, neque sola versione majus acquirunt robur.

III. Equidem nullus diffiteor, Opusculum Germanicum, quod talia meditatam specioso titulo: **Gründlicher Beweissthun daß die Menschen von Gott eine Auferstehung zu erwarten haben** / non poterat ad sedulam lectionem non invitare, visum mihi fuisse, antequam sua Hamburgenses Disputationes caperent primordia. Sed erant, qui judicium ferrent istiusmodi, quod ipsius Benevoli Censoris liceat eloqui stylo, qui altas in memoria egit radices: *Frontispitio illi Opusculum, ut albo nigrum, candido retrum respondet: Animadv. p. 3. l. 1.* Qua in opinione sibi videbantur confirmari, advertentes titulum: **Gründlicher Beweissthun** / quasi mitigandum esset effatum, non per solide probantia, sed per probantia tantum argumenta converti, dein omne præsidium in æquivoco Demonstrationis vocabulo quæri, *Rep. Arg. p. 7.* quasi vero per additum epitheton: **Gründlicher** / non expirasset homonymia omnis. Quemadmodum enim Censori meo licuit has notiones: *Declaravit solidissime*, interpretari: **hats auffs gründlichste dargethan** *Animadv. p. 8.* Sic vice versa **gründlicher Beweissthun** non qualiacunque, sed *solidissima* denotat argumenta, quæ cum Dialecticis, ipsius Censoris iudicio, *Animadv. p. 9. l. 1. 2.* haudquaquam conveniunt. Mihi saltem tanti ponderis non videbantur prolata sermocinationes, ut expedita meditationibus immutarem, neque poteram, fateor ingenuè, in animum inducere meum, argumenta e Philosophiæ fontibus hausta sacri muneris, cui omne
stacuo

pretium, nisi auctoritate, nedum arbitrabar, a Professoris Logici functionibus esse alienum, utrum rationes, a quocunque tandem vel Philosophiæ Doctore vel Philosophante adhibeantur, idonea Dialecticæ an Apodicticæ præbeant exempla? dijudicare. Quod tanta, quam imitatione dignam Censor faventissimus æstimat, præstitum esse modestia, pro suo candore non potuit inficiari. *Animadv. p. 5. lin. 24.*

IV. Hæc præfatus, perorasse mihi quidem videor, & quod in procedendi, ut loqui amant, modo nihil deliquerim, & quo jure Philosophica sustinuerim ac sustineam cujuscunque argumenta vocare sub censuram. Veritatis enim Logicæ investigatio ab omni *προσωποληψία* penitus abhorret, quandoquidem sita est in sola orationis naturæque rerum harmonia. Omnem præterea libidinis contradicendi, aut illum, a quo nunquam lacescitus eram, infestandi suspicionem temporum a me removet conditio, *vid. §. 1. & II.* adhæc insignis auctorum, quos ante se *iisdem argumentis* usos ipse Censor suis probare Vindiciis allaborat, *conf. Animaadv. p. 4. lin. 16.* multitudo. Quæ cum ita sint, qua mentis fiducia confirmabit veritatem enuntiati: *Mejerus Disp. II. Hamb. argumenta mea virgula censoria notavit. Anim. p. 8. l. 5.* Enimvero hanc potuit unicam proferre causam, qui, *quod nihil auctoritatis pro suis in me sibi competat quam verissimum esse,* profiteretur, *Animadv. p. 5. l. 20.* quamobrem dicam meæ impegit Disputationi: *Cum in illa Disputatione argumenta mea legerem minus recte & nervose prolata, repetere illa volui syllogistice. Animadv. p. 5. l. 11.* Fidei quidem natura est, ut, quæ cum aliis communia sunt, instar speculi habeat: Sed *mea dicere argumenta* non ausim, quæ nec primus inveni, nec expolivi speciosius, verum novo tantum caractere, ac forsitan ne illud quidem, donavi. Haud dubie meminerit Censor, hac se abufum esse probabili excusatione: *Quod pagellam meam*
attinet

omni

SEXTÆ ATQUE OCTAVÆ DISPP. ADSPERSA.

attinet, modestissimis verbis Latine est conscripta, suppressis nominibus Auctoris & Disputationum, qua nemo laedi potuit, nisi qui laedi voluit. Quæst. Prælim. p. 16. l. 21. sqq. Non dicam, in gratiam individui minime vagi, sed certi atque determinati, pagellam fuisse exaratam, id quod verba *Dispp. Hamb. p. 55. §. 9.* secundæ paginæ illita & nondum memoriæ lectorum per temporis intervallum excussa evidenter commonstrant. Singulorum potius Lectorum fecero arbitrium, utrum ne majori jure idem a me possit asseverari? *Quod Disputationem meam attinet, modestissimis verbis, ne philosophandi quidem, multominus curiosam prophetandi libertatem exprobrantibus, Latine est conscripta, suppressis nominibus auctorum & tractatum, nec unica Dn. Censoris enuntiatione prolata. Quamobrem hac nemo laedi potuit, nisi qui laedi voluit.* Provoco intrepidus & causæ bonitate fretus ad complures, qui & Opusculum Germanicum & Disputationem Octavam suis usurpare oculis non sunt dedignati, Dixerant idem ante Dn. Censorem alii, item boni, æque celebres atque sparta non inferiore defuncti. Horum agere hyperaspisten, aut primas inter hos sibi arrogare partes equæ flagitabat necessitas? In primis cum Argumenta dissentientium ne eo quidem ordine, quo a Censore sunt descripta, mihi sumpserim convellenda. Sed quo dilabor? Alium mihi præfixeram scopum, & quasi aliud agendo integræ satisfacio quæstioni tertiæ præliminari. *p. 9. sq.* Adeo non est difficile, Censoris elidere assertiones, si illud nunc ageretur. Solam volui asserere justitiam causæ, quam ipsius Censoris obsignare necematibus est integrum: *Refert utique, utrum adversarium elegeris an inveneris. Rixosi adversarium, ubi nullus erat, eligunt. animadv. p. 10. p.*

V. Percepisti, Benevole Lector, nativam disfidii originem, neque poteris me, nisi titubante quid? quod reclamante conscientia, rixarum nuncupare auctorem, multominus interpretari sinistre, quod tertia vice & tribus scriptis per IV. menses identidem provocatus justam exordiar adornare apologiam. Nunc, si volupe est

est

DE CONTRADICTIONIS LABE

est, quomodo & quot mihi contradictiones impuentur, non populari trutina, sed aurificis statera expendamus.

VI. Tribus vero potissimum modis, nisi quædam loca præter spem sese meis subduxerunt oculis, insimulor contradictionis. Primum d. 20. Maji per præteritionem: *Nolo hæc verba: Resurrectionem carnis a bonitate pariter ac justitia Dei potius requiri, quam repudiari, Celeberrimus Dn. D. Fechtius T. I. Noct. Christ. p. 900. declaravit solidissime, annumerare contradictoriis, ne immodestus videar. Repet. Argum. p. 2. Dein d. 14. Jul. per binas argumentationes, vid. *Quest. Præl. p. 8. thesi XIVta & sqq.* dissolvendas. Quibus ad extremum d. 2. Sept. annectitur epinicion, quo, ut scapham scapham Plautina phrasi appellem, nihil est confidentiloquius: *Ego quidem artem hæc vere contradictoria conciliandi non didici. Si quis ex Lectoribus artem hanc calleat, erit mihi Magister. Animadv. p. 10. l. 3. Et denuo: A parte mei est victoria. ib. l. 39.* Hæc eo erant scopo commemoranda, ut juxta mecum assequerentur omnes, quam parum mihi profuerit silentium, quo meum eram obsequium Ordini maxime Reverendo testatum relicturus, *conf. Magn. Dn. D. Mayeri Ep. Refut. p. 4.* Cepit interea contradictionis me postulandi studium incrementa, ut a præteritione ad argumentationes manifestas, ab his ad epinicion assurgeret oratio. Si taceam ulterius, me procul dubio instar pulicis reputabit, qui *Excell. Dn. D. Mayerum*, alibi Cynico comparatum, *Animadv. p. 10. l. 28.* ob has non solutas contradictiones, quæ ad ipsum parum pertinebant, canis propemodum loco habuit, Virum, Censoris non minus ac mea laude majorem, istiusmodi verborum contumeliis infecutus: *Veritus, ne, si admorderet, os reportaret cruentum. Ibid. l. 3.* Quapropter si tandem aliquando rumpam silentium, & officium potius meum quam personam læsura pessimasque consequentias paritu-*

paritu-

SEXTÆ ATQUE OCTAVÆ DISPP. ADSPERSA.

paritura elidam, nec modestiæ transiliero limites, nec violatæ reverentiæ contraxero reatum, nedum dignus evasero, qui propterea e suggestu, loco minus congruo, reprehendar imprudentissime.

VII. Non possum, quin, quem modo laudabam, *Dn. D. Mayero* meum calculum scribendique ordinem adjungam. Hic ubi ad easdem contradictiones diluendas esset perventum, *vercor*, inquit, *ne lectores mihi sint indignaturi, si eos habeam pro tam bardis, obtundamque monendo, quæ jam per se ipsi facile intelligunt. Ep. Grat. p. 8. f.* Possem huic acquiescere iudicio, quod longe mihi pluris est, quam otiosus sermo vel Censoris vel cujusdam Philosophiæ Magistri. Verumenimvero faciles se mihi, spero, ac æquos præbent Lectores, si eorum patientiam rebus hisce levioribus impendendam, ut desiderium tantopere flagitantis leniatur, exoravero. Neque in graviolem Amplissimi Dn. Censoris incurrero reprehensionem, quippe cujus nitor veracitate: *Non sum ambitiosus, qui sua eloquia vult oracula haberi. Animadv. p. 3. f.*

VIII. Mirare autem, Benevole Lector, ab eo meas Disputationes contradictionum accusari, qui *tanti me aestimat, ut Filio suo*, expectationis optimæ Juveni, nullis profecto precibus aut blanditiis meis adductus, verum, quod confido, fide ac dexteritate mea invitatus, *me selegerit Præceptorem*, ex quo cum alia, tum Logicam & artem Disputandi addisceret, *conf. Quest. Prelim. p. 16.* Quapropter fieri nequit, ut me legum contradictionis statuatur ignarum. Et enim, meo ipsius iudicio, nimium suis foret consiliis præceptis, primorum Logicæ principiorum rudi Filium, commissurus dilectum Rationalis Philosophiæ præceptis imbuendum. Et quæ accuratam disputandi methodum solide doceret, ignorationis elenchi, quæ contradicendi legibus maximam partem aestimatur imperitus? Testem citare licet modo commendatum Ampliss. Tuæ Dignitatis Filium, quem ob industriam & morum elegantiam deamo, quanto studio requi-

fica

sita veræ contradictionis interpreter, confirmem atque inculcem. Ecquis meorum, in quam spem erigor certissimam, Auditorum, quos sedulos habeo ac frequentes, contrarium asseverare sustinenti suam adjunget fidem? Nec est, quare festinationi meæ aut incogitantia ulla feratur contradictio accepta. Non enim soleo cæcos properando parere catulos, neque una die Disputationem, utut brevissimam, ordior & absolvo. Præterea major mihi, quem habitu scientiæ omni destitutum fingas licet, per Dei gratiam contigit memoriæ felicitas, quam ut ventilata die XXI. Aprilis, quo sexta habebatur Disputatio, jam tum add. XIX. Maji, qui octavæ Disputationi sacer erat, oblitterem oblivione. Ut silentio præteream, non esse prudentibus in more positum, ullum explicare thema, quin quod huic cognatum tradiderunt ante, sedulo relegant ac iterata cogitatione pertractent. Imo meæ illud credat fidei Censor, religioni me non esse habiturum, ingenue confiteri, si quid minus advertenti aliisque intento, aut ante suffecturum veritatis examen, ex calamo effluxisset, quod veram redoleret contradictionem. Laudi merito datur *Iaaco Peyrerio*, quod sibi ipsi contradixerit. Nec vitio potest vel *Feurbornio* vel *Jo. Lightfooto* verti, quod ille suam de Sp. S. intercessione, vid. *J. A. Quensted. P. III. Syst. p. 260. a. hic vero P. II. Opp. p. 940.* suam de intermissa Græcæ versionis inter Hellenistas lectione revocaverit sententiam. Taceo ipsius *D. Lutheri*, apud *Hackspan. P. II. Not. p. 738. & Franz. de interpr. p. 506. Magn. Pfeifferi, Dub. Vex. p. 204. Hugonis Grotii*, apud *Carpz. Hag. ad Libb. Symb. p. 406. Is. Vosii de Orac. Sibyll. p. 267. 302.* aliorumque retractationes, quarum gratia in ruborem non sunt dati.

IX. Mirare ulterius, B. L. mihi, per aliquot annos Logicæ Professori non indiligenti, contradictiones impingi circa ipsum controversiæ statum, qui est de valore argumentorum, actualem
resur-

SEXTÆ ATQUE OCTAVÆ DISPP. ADSPERSA.

resurrectionem probaturorum. Etenim male habet Censorem, quod idem argumentum, in cuius asserti veritatem deinceps §. XV. inquiram, nunc solidissimum nunc dialecticum appellem, cum soliditas & probabilitas inter se adeo non conveniant, ut sibi invicem opponi mereantur. *Quæst. Prelim. p. 8. 9.* Nihilominus a me per contradictionem, quam fingit, asserta miro sed aperto tantoque complectitur consensu, ut, *me in eadem secum stare sententia*, eodem, quo contradictionum postulaverat, loco se satis dedisse probatum, *Ani-madv. p. 3. l. 22. suamque sententiam mea se confirmasse auctoritate*, gloriatur. *ib. p. 8. l. 11.* Nimia hæc est Ampl. Censoris liberalitas. Fateor, ac lubens, quod a meo nequeam animo impetrare, ut contradictoriis, quæ non posse simul esse vera exploratissimum habeo, adstipuletur. Atque hæc unica est causa, quare Pl. Rev. Dn. Censori, tantopere fluctuanti, non ausim suffragari, quamvis a mea sententia, quod ad arcem causæ attinet, postquam suam reddidit aliquanto mitiorem, non abludat penitus.

X. Dixit vero, se alteri tantum contradictoriarum, quas mihi tribuit, assentiri. Esto. Sed integrum ipsi, de suavi mecum consensione tripudiaturo, ne utiquam erat, eligere, utram vellet, verum ea fuisset sectanda, quam tota Octava Disputatio exposuit luculentissime. Hoc flagitabant media hermeneutica, quæ sententiam, obscurioribus forsitan & ambiguis vocibus in priori tractatu propositam, è posterioribus auctoris ejusdem scriptis, non vice versa, jubent indagare. Erat autem Octava Disputatio posterior. Ad hæc num S. literarum interpretes mentem Sp. Sancti ex una scrutatur enuntiatione, incidenter, ut loquuntur, commemorata? an dogmatum veritatem ex propria sede, singula prolixius persequente, investigat? Si quid Sexta Disputatio de actuali exhibet resurrectione, incidentes fuerint enuntiationes & oppido paucae, quarum sensum ex Octava, thema ipsum decidenti, eruisse omnis postulabat
aqui

æquitas. Hæc oculis cernet suis Dn. Censor, quamprimum opinionone præjudicata mentem liberaverit. Provoco ad omnes interpretandi scientiæ gnaros & ambas Disputationes, quæ in litem impinguntur, absque partium studio perlecturos. Væ mihi! si ex una Dn. Censoris enuntiatione, tanquam reliquarum numero plurimum norma, fidiculis quasi admotis, mentem extorquerem, cui Opusculum integrum refragaretur. Quantis, quæso, me oneraret exagitationibus? Neque possem succensere Viro. Decet enim eloquiorum divinorum seculariumque interpretem artis hermeneuticæ multo esse peritiorem.

XI. Quid autem lucratur tandem Censor, eam seligendo contradictoriarum, qua concedi comminiscitur, quod solidissimum pro actuali resurrectione argumentum a sana subministretur ratione? Nihil sane aliud, quam sibi ipsi bellum ut indicat. Statuit enim hac ipsa suam confirmari sententiam, *Rep. Arg. p. 2. l. 9.* quæ est: *Scientiam certam de Resurr. institui & lumine natura ipsam infallibiliter demonstrari non posse. Ib. p. 7.* Hæc quomodo concordent, alii dispiciant. Mearum erit partium, hoc pacto necdere terminos, Censorem, quod propria cædat vineta, commonefacturos: *Quicquid e rationis lumine probari potest argumento, cui summa inest soliditas, illud non probabiliter tantum ex lumine natura constat, verum infallibiliter ex eodem potest demonstrari. Summa enim soliditas & probabilitas, utcunque maxima, quam maxime differunt. Anim. p. 8. f. Atqui Resurrectio &c. Assumptionem hanc Ampl. Dn. Censor probat. Quæst. Prelim. p. 19.* Addat vero, si audet, præmissis conclusionem, & suæ damnnum intulerit sententiæ.

XII. Restat unicum thema huic Disputationi apprime necessarium, ut ipsas contradictiones, quarum reus postulor, ad Logicam exami-

exami-

examinemus analyfin. Dicerem, stylum Censoris imitatus, anatomiam, nisi hæc mira, iudice *Magn. Mayero*, *Ep. Grat. p. 7. l. 2.* nec diffidente Censore meo, *Animadv. p. 12. l. 2.* esset phrasis, cum verba, imprimis technica, valeant ut nummi, nec ullum unquam *Anatomia Logica* viderim vel *Professorem* vel *Theatrum*. Docuerit vero examen analyticum quemlibet, me vix apparentis convinci potuisse contradictionis. Id quod turn ipsius Censoris Benevoli enuntiatum, cum aliunde dabo confectum.

XIII. Suppono, *verè contradictoria contradictoriis annumerantem*, præcipue si alias oris sit liberioris, *non posse* propterea *immodestum ne quidem videri*. Ficum enim appellat ficum, & rem nomine insignit convenientissimo. Verum enimvero *mea verba*, quæ instar capitis Medusæ toties obijciuntur, *contradictoriis annumerans potest* omni jure *immodestus saltem videri*. Etenim de his ipse Censor sic sermocinatur: *Nolo hæc verba annumerare contradictoriis, ne immodestus videar. Repet. Arg. p. 2. l. 7.* Qui metus minime vanus fuerit, neque verba *Magnorum Virorum*, disserat sibi ipsi Censor, *sunt cassæ nuces, siquidem illis vis probandi inest. Animadv. p. 14. lin. 7.* *Quamobrem relinquitur, verba mea neutiquam vera laborare contradictione.* Suppono ulterius: *Ubicunque diversus respectus habere potest locum, ibi nulla datur genuina contradictio.* *Atqui in una ad minimum contradictione, quæ mihi affingitur, diversus respectus habere potest locum.* E. Minorem ipsius Censoris confirmat oratio: *Hæc quomodo inter se convenient, alii dispiciant.* Dicerem, idem argumentum *diverso respectu posse dici & solidissimum & non solidum.* *Quest. Prel. p. 9. l. 3.* Quod ne *δωρεον ἀδωρεον* possit reputari, totam, quæ

quæ

DE CONTRADICTIONIS LABE

quæ diversi respectus meminit, enuntiationem ab gravi esse Viro, qui sarcasmos & ironiam & scopicum ingenium toto pectore detestatur, *Animadv. p. 4. l. 4. & 10. p. 16. l. 18.* profectam statuo, atque hinc seriam esse colligo, fiducia minime fallaci. Sin mea, de quo totus dubito, me fallat ingenuitas, solidis nihilofecius id consequar rationibus, ut singuli evidenter intelligant, quod, absque omni respectus diversi subsidio, meæ Disputationes suam a contradictione immunitatem tueri possint quam constantissime.

XIV. Idipsum completa conficiam inductione binorum, quibus non apparentis, quemadmodum hætenus videri poterat, sed *vera contradictionis Anim. p. 16. l. 3.* labes adspergitur, exemplorum. Quorum prius est, quod resurrectionem carnis ignotam rationi tota Octava propugnans Disputatione, in eadem §. X. p. 79. meum facere non potuerim illud *Magni Calovii: Resurrectio mortuorum natura lumine probabiliter constat: solide doceri non potest, quin meæ dicam scriberem sententiæ, a Dn. Censoris verò mente distarem propius.* Quæ ne gratis asserta censerentur, coguntur in argumentum: *Quicq. natura lumine probabiliter constat, illud rationi non plane & penitus est ignotum, sed habet rationis argumenta probantia, licet non solida, ut revelatio.* Atqui *Resurrectio secundum Mejerum E.* Equidem ut suæ thesios veritatem mea confirmaret auctoritate, modo recitatum necit syllogismum, *vid. Anim. p. 8. l. 11.* verum eadem fidelia binos erat dealbaturus parietes. Subnectit enim: *Quomodo inter se conveniant, actualitatem Resurrectionis rationi esse ignotam, & non plane & penitus ignotam, alii dispiciant.* *Quest. Prel. p. 8.* Ignoscat æquisimus Censor, quod de hac mota contradictione juxta cum aliis ipse dispiciam, optimus meorum verborum interpres. Uti- que Octavam inscripsi Disputationem: *Resurrectio carnis igno-*

ta

ta rationi, eo nimirum sensu, quo possibilitatem resurrectioni notam esse rationi, Sexta probaveram Disputatione, quæ noticiam ejus exposuerat scientificam, cui nihil posset falsi subesse. §. IX. p. 55. Hanc tituli fuisse mentem, prima interpretatur thesis: *De mortuorum resurrectione non habemus e naturali rationis lumine demonstrationes.* p. 74. Monet idem primaria Disputationis propositio: *De sola carnis resurrectione, utrum per rationem evidenter innotescat, an minus? tradam enucleatius.* p. 75. Huc pertinent aliæ itidem phrasæ: *A ratione certo non potest definiri; §. 6. p. 70. certo & infallibiliter non evincitur; &c.* §. XI. p. 79. Quapropter optime inter se conveniunt enuntiationes in controversiam vocatæ: *Actualitas Resurrectionis ignota est rationi* id est, a ratione certo definiri ac infallibiliter evinci demonstrationibus, perinde ac ipsius possibilitas, nequit; Et *Actualitas Res. rationi non est penitus ignota*, id est, potest probabilibus rationibus, quibus contradici tamen possit, quodammodo verosimilis reddi, quandoquidem rationis lumen ἀδυνάτοις ipsam accensere non sustinet. *conf. Disp. Hamb. VIII. §. X. p. 79. §. XIII. p. 80.* Paucis: Prædicatum prioris enuntiationis agit de noticia certa, evidenti, apodictica, cui non possit intellectus denegare assensum: Posterior autem propositio exponit de opinione s. noticia probabili, cui assensio absque oppositi formidine nequeat præberi. Ecquæ igitur vera datur contradictio? cum prædicata non accipiantur ὡσαύτως, nec iidem in enuntiationibus mentalibus termini adhibeantur. Id quod tirones, qui Logicæ præcepta primoribus gustarunt, labris, ac extremis, ut dicunt, digitis attigerunt, præterire non debebat, Censori autem meo *ex Log. Hamb. p. 326. 25. p. 564, 0.* non poterat non innotuisse.

DE CONTRADICTIONIS LABE

XV. Quibus positis, in proclivi est solvere objectionem, quæ syllogismo absolvitur Categorico multiplici. Gaudet enim majore termino adverbative composito, enuntiationem includente copulatam, quæ membrum utrumque ponat. Licebit ergo eundem in binos resolvere syllogismos primæ figuræ, quorum alter negatus, alter affirmatus, istas colligunt conclusiones:

a. Resurrectio mortuorum non est rationi penitus ignota.

b. Res. mort. habet rationis argumenta probantia, licet non solida ut revelatio. Priorem largior, eo, quem tradidi, sensu, neque illa meis assertis est fraudi. Non enim status quæstionis est, prout *Quest. Prel. p. 16. & Animadv. p. 10. f.* formatur: *An resurrectio mortuorum nature lumine aliquo modo sit cognita?* Verum quæstio est de pondere argumentorum, utrum satis valide Resurrectionem probent. Id quod ipse Censor facit testatum. *Animadv. p. 8. l. 7.* Posterior autem conclusio ludit æquivocatione, a qua liberatur, quamprimum ex *B. Calovii* sententia major hoc restringitur modo: *Quicquid nature lumine non nisi probabiliter, sive probabiliter quidem neutiquam vero solide, constat, illud quædam habet rationis argumenta dialectice, nulla vero solide probantia.* Hoc pacto tantum abest mihi ut repugnet, ut faveat & patrocinetur. Tandem quærentes e *B. Calovii* manibus: Quibus ex nature lumine probabiliter constare resurrectionem, affirmavit? Hoc, nisi me fallunt omnia, tulerimus responsi: *is, qui scriptura fidem habent.* *Theol. Pos. p. 500. m.* Arguat hinc, per me licet, Ampli Dn. Censor: *Quicq. scriptura fidem habentibus non nisi probabiliter ex nature*

nature

natura constat lumine, illud rationi a scriptura nondum illustrata non penitus est ignotum, sed habet rationis argumenta evidenter probantia. Atqui Resurrectio carnis &c. E. Dicam aperte, nullam in majore quidem propositione connexionem extremorum a me deprehendi. Etenim scripturæ fidem habentes non pauca e rationis lumine probabiliter intelligunt, tum justitiæ divinæ tum omnipotentiaë objecta, quæ rationem sibi reliquam fugiunt, aut contradictionem involvere omnis reconciliationis nesciam ab eadem judicantur. Et quid impedit? quominus Calovianæ menti verbisque convenientissime hoc modo argumenter? Quicq. ne ab iis quidem, qui scripturæ fidem habent, ex natura lumine potest solide doceri, illud rationi hominis sibi relictum non est certo cognitum, sed omni destituitur rationis argumento evidenter probaturo. Atqui Resurrectio carnis &c. conf. B. Calov. Th. Pos. p. 560. E. Quæ addit Dn. Censor: Argumenta probantia rationis non adeo esse solida, ut revelationis, Quæst. Prelim. p. 8. nullatenus veniunt in disputationem. Ecquis enim iverit inficias, ἀπὸ θεοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει 1. Cor. II, 4. majorem animis regnatorum ingenerare firmitatem, quam ulla Mathematicorum possit demonstratio, quandoquidem illa minus dubium tutiusque immunitatis ab omni errore atque falsitate privilegium est consecuta. Hæc habens persuasissima, non potui satis demirari, quid Ampl. Dn. Censori venerit in mentem, quando suis Lectoribus est persuasurus, quod hisce Opusculi Germanici vocibus: Wird ihm Gott diese natürliche Wahrheit noch gewisser zu erkennen geben / haud obscure asseruerit, per terminum complexum: Gründlicher Beweissthum / probabilem tantum veritatem significari. Rep. Arg. p. 7.

p. 7. Quasi vero noticia naturalis de Numinis infiniti existencia, quam demonstratione stricte dicta posse probari Pl. Rev. Dn. Censori est satis testatum, *Quaest. Præf. p. 7. l. 21.* per Sancti Sp. illuminationem nequeat certior reddi atque confirmator. Quæ nisi asseruntur pagina Animadversionum decima quinta, l. 31. sqq. invenerint quædam l. c. notitiæ Dei naturalis hostes, de quibus impense sibi gratulentur.

XVI. Proximum est, ut posterius discutiam exemplum, quo mihi ipsi grandem perhibeor dicam scripsisse. Argumentum a Dei bonitate petitum videor *solidissimum* appellasse, neque majus tamen ipsi tribuisse, quam *Dialecticum, concludendi robur.*

Quaest. Præf. p. 9. l. 1. 2. Hæc vero, si a me tradita essent, in concordiam negotio non difficili redigerentur. Etenim asseverare sustinerem, quibusdam argumentis, Dialectico concludendi robore polentibus, summam in suo genere soliditatem posse vindicari. Verum prioris asserti: *Argumentum a bonitate Dei (paterna) est*

solidissimum, Qu. Præf. p. 9. l. 1. neque tota thesi septima neque pagina tertia & quinquagesima, *Disp. VI. Hamb.*, ad quam Ampliss. Dn. Censor l. c. provocat, vel vola datur vel vestigium. Contrarium potius decima quarta octavæ Disputationis detegit positio:

Non minus modeste, ac Jacobus Martini censuerat, §. XIII. statuendum de illis est argumentis, quæ a Dei paterno erga pios animo, sive paterna bonitate, accersuntur. Disp. Hamb. VIII. §. 14. p. 80. Unde argumenteris licet:

Quic. argumentum a Dei paterno erga pios animo petitum probabilibus ac de Resurr. balbutientibus accenset, quibus contradici posse nemo neget, ille solidissimum idem esse non affirmat. Atqui Mejerus vid. Disp. Hamb. VIII. §. 14. coll. §. 13. p. 80.

SEXTÆ ATQUE OCTAVÆ DISPP. ADSPERSA.

XVII. Attamen causam suam, ne quid celem, Pl. Rev. Dn. Censor ex alio quodam loco videtur peroraturus: *Notatu quoq; dignum est, quod legitur Disp. Hamb. p. 55. §. 9: Resurrectionem carnis a bonitate pariter ac justitia Dei potius requiri quam repudiari, celeberrimus, quem modo laudabam, Dn. D. Fechtius T. I. Noct. Christ. p. 900. declaravit solidissime. Hinc oritur argumentum: Quicq; ex bonitate & justitia Dei declaratum est solidissime, illud a rationis naturalis probatione non est alienum. Atqui Res. Mortuorum. E. Quest. Pral. ps. Integrum, spero, fuerit mihi, chartæ spatii excluso, respondere paucissimis. Pernego assumptionem verbis posse meis comprobari. Fiat enim prosyllogismus: Quicq; affirmat T. I. Noct. Christ. p. 900. declaratum esse solidissime, quod Resurrectio a bonitate pariter ac justitia Dei potius requiratur, quam repudietur, ille statuit Resurrectionem ex bonitate & justitia Dei declaratum esse solidissime. Ignoscat Ampl. Dn. Censor, ignoscet verò professus: sibi non fieri injuriam, si quis argumenta ipsius expendat, Animadv. p. 3. l. 28. quod hæc propositio mihi vix verosimilis fiat. Aliud enim est, affirmare, nihil esse causæ, cur resurrectio impossibilis, tanquam bonitatem vel justitiam Dei violatura, reputetur, quandoquidem tantum absit, his ut repugnet attributis, ut ab iisdem potius requiri videatur. Aliud autem est, largiri, quod Resurrectio ex bonitate & justitia Dei possit demonstrari. Posterius ne Celeberrimus quidem Dn. D. Fechtius Tomo I. Noct. Christ., de Sacris enim Schediasmatibus nunc non disquiritur, voluit affirmatum ire, quippe cui unice constitutum erat illa, de qua controvertitur, exercitatione probatum dare, quod contradictionem implicet nullam, ne voluntatis quidem divinæ respectu, hominem de-*

de-

DE CONTRADICTIONIS LABE

defunctum ad vitam revocari. Tom. I. Noct. Chr. Exerc. xl. §. xl. p. 903. Hoc ipsum solidissime declaratum esse, non Sexta tantum concessi Disputatione, §. 9. p. 55. verum Octava denuo inculcavi, ut de illius sensu erraretur minus: *Natura lumen nullam hic deprehendit, velex parte agentis vel ex parte objecti vel ex parte modi agendi, impossibilitatem.* Id quod solide Hildebrandus & Carpentarius dederunt comprobatum, ab exceptionibus vero Chamier, Prideaux & Magn. Fechtius T. 1. Noct. Chr. p. 896. sqq. vindicarunt. p. 76. §. 4. Alioquin ex Dei bonitate non posse declarari solidissime, quod idem numero corpus velit Deus resuscitare, statuo haecenus. *conf. §. xvii. f.* Neque multo validius est argumentum, sic *Disp. Hamb. viii. §. 10 p. 87.* assereram, quod vindicativa Dei justitia subministrat. Hanc animi mei sententiam ex ipsa vocum perspicuitate *Magn. Dn. D. Fechtius* percepit luculentissime, quod, pace tanti Viri, in quo colendo patriam mihi constitutam arbitror sanctitatem, ex humanissimis literis *d. 11X. Jun. ad me datis* benevolentissime, liceat commemorare: *Non diffiteor, plus me roboris illi argumento, quod ex justitia Dei, non omni, sed vindicativa deducitur, tribuisse, atq. etiamnum tribuere, quam Tibi videtur & Tecum plerisque omnibus Theologis nostris.* Quod si volupe est, animum studiose advertat B. Lector. *Magn. Dn. Fechtius* negat, me summam argumento ex justitia Dei vindicativa deducto soliditatem assignasse, quandoquidem plus roboris ipsi tribuit, quam mihi videtur. Censor vero meus identidem illud affirmat. *Quest. Prel. p. 19. l. 6. p. 26. l. 1. Animadv. p. 8. l. ult.* Utri major est habenda fides? Complura sane sunt rerum pondera, quae pro *Dn. Fechtio* militant.

XVIII. Quibus confectis expeditisque omnibus, pergat Ampl. Dn. Censor ingeminare, quod *Mayerus a Mejero* quoque suo dissen-

SEXTÆ ATQUE OCTAVÆ DISPP. ADSPERSA.

tiat, *Animadv. p. 8. l. 33.* & Censorem ex ceco veritatis amore castigare voluerit, ut Mejero veritatem æque ledenti lumbi dolerent: *Quest. Præf. p. 10.* ruinoso fuerit nixus fictarum contradictionum fundamento. Pergat confirmare, se artem hæc vere contradictoria conciliandi non didicisse: *Anim. p. 10. l. 3.* propriam ad minimum non tenebatur turpitudinem & vincibilem affectatamque ignorantiam confiteri. Pergat palpum obtrudere incautis: *Si quis ex Lectoribus artem hanc calleat, erit mihi Magister: Anim. p. 10. l. 4.* nec immemor vivat reverentiæ, qua discipulus suo vivit obstrictus Magistro. Nullus enim fuerit Lectorum, ne Filius quidem proprius, nisi absque ratione valeat auctoritas, aut animus forsan in me malevolentia sit suffusus, quin hætenus exposita oculis usurpare dignatus artem tantopere desideratam possit Ampl. Dn. Censorem edocere. Mihi quidem dudum Magistro ac Informatori complurium Magistrorum, quorum quidam sola ætate atque experientia, fortassis nec eruditione nec munerum dignitate meo sunt Censore inferiores, ex unius accessione parum accreverit gloriæ. Possum præterea sorte mea vivere contentus, pace cum Deo perfrui, donibus qualibuscunque in me divinitus collatis inservire proximo, tandemque morte beatissima extremum vitæ diem conficere, sive Dn. Censori Magister habeam, quod nullus posco, sive minus. Neque ulla flagrabo invidia, si, perpetuum sibi statuatur *trophæum*, *Anim. p. 10. l. 38.* modo in posterum caveat, ne pœnas det Orthographiæ. *Τρόπαιον* enim quomodo generaret adspirationem? sine qua *trophæum* in antiquis codicibus lapidibusque vetustis exaratum comparet. *conf. Ger. Io. Vosii Erym. L. L. p. 537.*

XIX. Quod superest, sanctissime testor, ingentes juxta cum plurimis me illi habiturum esse gratias, sive exterus sive Hamburgensis fuerit Theologus, qui solidam dederit Resurrectionis ex solo rationis lumine, quod singula novisse coram Deo iusta nondum etiam arbitror, demonstrationem. Quid enim optatius, quid
utilius

DE CONTR. LAB, SEXT. ATQUE OCT. DISPP. ADSPER.

utilius accideret ? quam de arduo istiusmodi articulo per evidentissima quoque rationis suffragia reddi certiozem. Docilem polliceor animum & veritatis luculenter commonstratæ, quam hypothesium, studiosiorem. Amico autem Censori meo majores debebo grates, si viva malit voce, quam integris voluminibus, a se ceptam componere controversiam. Hoc pacto exteri mirabuntur minus, inter binos loci ejusdem incolas, quorum alter sæpissime Cathedram conscendit, alteri vero nunquam opponendi copia denegatur, scriptis de illo contendi themate, quod loco satis opportuno poterat decidi. Non erat aditus ad Gymnasium illi interclusus, qui Octava Disputatione læsus tantopere sibi videbatur, ut calamum prensaret. Neque bene dictis certaturus poterat male audire. Sin adversus me responsis prelo subjectis, quibus me prorsus indignum agnosco, experiri stet sententia, credat molestiæ mihi creatum iri minus, utpote qui nec alterius indigebo imploratione, qui mentis cogitata stylo vestiat, nec Latinæ Grammaticæ delassandus ero repetitione, quæ ab exercitatione per multa lustra sejunctis, si ad Latine scribendum appellant animum, maxime necessaria est, ut ut propter occupationes magis arduas molestissima, nec non cum jactura curarum, quæ animarum saluti debebantur, sit conjunctissima.

Corollaria.

I. Robertus Bellarminus contradictionis retibus implicari potest. Etenim Pædobaptismum Apostolicam esse traditionem in S. codice scriptam, nunc affirmat, *Lib. I. de Bapt. Cap. VIII. IX.* nunc negat *Lib. IV. de Verbo Dei cap. II.*

II. Nec de verbis divinitus agitatorum errant, nec menti Spiritus S. contradicunt, quotquot, cum B. Seb. Schmidio aliisque non paucis, stylo Biblico Archangelos non dari, affirmant. Quamobrem curiosæ prophetandi libertatis possunt insimulari, convinci non possunt.

III. Hebræis, ab infima populi sæce si discedas, bina contradictoria simul vera æstimari, a vero est alienum.

IV. Mutuas contradictiones, quibuscum Evangelicæ conflictantur Ecclesiæ, nullo jure Pontificii possunt iisdem exprobrare, quippe qui de rebus fidei gravissimis inter se dissident atque discordant.

S. D. G.

Coll. diss. A. 75, misc. 66